

Dạy học theo định hướng phát triển năng lực thông qua phương pháp thuyết trình nhóm cho sinh viên Trường Đại học Bạc Liêu
Teaching for competency-development oriented through group presentation method for students of Bac Lieu University

Nguyễn Phước Hoàng*

Khoa Sư phạm, Trường Đại học Bạc Liêu,

* nphoang@blu.edu.vn

Ngày nhận bài:

11/7/2023

Ngày chấp nhận đăng:

18/8/2023

Keywords: group presentation, capacity, teaching.

ABSTRACT

The method of group presentations is one of the active teaching methods of modern education. The application of group presentation method to teaching will help learners themselves take the initiative in exploring and researching lessons such as reading documents, and textbooks, and doing exercises,... to deepen, and expand the knowledge of the lesson. Therefore, it forms competencies and qualities for learners themselves. The article focuses on clarifying the application of group presentation method to teaching to develop Bac Lieu University students' capacity to meet the current education and training innovation requirements.

TÓM TẮT

Từ khóa: thuyết trình nhóm, năng lực, dạy học.

Phương pháp thuyết trình nhóm là một trong phương pháp dạy học tích cực của giáo dục hiện đại. Việc vận dụng phương pháp thuyết trình nhóm trong dạy học sẽ giúp bản thân người học tự chủ động trong việc tìm tòi, nghiên cứu bài học như đọc các tài liệu, giáo trình, làm bài tập,... để đào sâu, mở rộng kiến thức của bài học. Từ đó hình thành nên năng lực phẩm chất cho bản thân người học. Bài viết tập trung làm rõ việc vận dụng phương pháp thuyết trình nhóm trong dạy học để phát triển năng lực của sinh viên Trường Đại học Bạc Liêu nhằm đáp ứng theo yêu cầu đổi mới giáo dục và đào tạo hiện nay.

1. Giới thiệu

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Hội nghị Ban chấp hành Trung ương khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đã nêu rõ: “*Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực.*” (Đảng Cộng sản Việt Nam, Ban chấp

hành Trung ương khóa XI, 2013) và Nghị quyết số 88/2014 ngày 28/11/2014 của Quốc hội cùng với Quyết định số 404/QĐ -TTg ngày 27/3/2015 của Thủ tướng Chính phủ về đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông, từ đó Bộ Giáo dục và Đào tạo đã chỉ đạo xây dựng Chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông mới, trong đó hướng tới thay đổi hoạt động dạy

học, lấy người học làm trung tâm nhằm tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực cho bản thân.

Bàn về khái niệm năng lực, các nhà nghiên cứu, nhà sư phạm trên thế giới đã và đang quan tâm. Theo tác giả Boyatzis (1982) cho rằng: *“Năng lực thể hiện những đặc tính cá nhân liên quan đến công việc đạt hiệu quả cao”*. Tác giả McClelland (1973) cũng đưa ra định nghĩa: *“Năng lực như là một đặc tính cơ bản để thực hiện công việc.”*. Hay, theo Lucia and Lepsinger (1999) khẳng định: *“Năng lực là một tập hợp những kiến thức liên quan, kỹ năng và thái độ có ảnh hưởng một phần quan trọng trong công việc của một người, tương quan với hiệu suất trong công việc, có thể được đánh giá theo tiêu chuẩn được chấp nhận, và có thể được cải thiện thông qua đào tạo và phát triển”*.

Ở Việt Nam, theo Hoàng Phê (2002), *“Năng lực là khả năng, điều kiện chủ quan hoặc tự nhiên sẵn có để thực hiện một hoạt động nào đó. Phẩm chất tâm lý và sinh lý tạo cho con người khả năng hoàn thành một loạt hoạt động nào đó với chất lượng cao”*. Còn theo Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể (2018), định nghĩa năng lực là *“khả năng thực hiện thành công hoạt động trong một bối cảnh nhất định nhờ sự huy động tổng hợp các kiến thức, kỹ năng và các thuộc tính cá nhân khác như hứng thú, niềm tin, ý chí,...”*. Hay, tác giả Vũ Dũng (2008) cho rằng: *“Năng lực là tập hợp các tính chất hay phẩm chất của tâm lý cá nhân, đóng vai trò là điều kiện bên trong, tạo thuận lợi cho việc thực hiện tốt một dạng hoạt động nhất định.”*

Dạy học theo định hướng phát triển năng lực của người học được đề cập đến từ những năm 90 của thế kỷ 20 và ngày nay đã trở thành xu hướng giáo dục quốc tế. Dạy học theo định hướng phát triển năng lực cho sinh viên trường đại học được hiểu là “phát triển năng lực hành động, tức là khả năng thực hiện có trách nhiệm và hiệu quả các hành động, giải quyết các nhiệm vụ, các vấn đề trong những tình huống khác nhau trên cơ sở hiểu biết, kỹ xảo và kinh nghiệm cũng như sự sẵn sàng hành động. Do đó, trong học tập, năng lực người học cần đạt là cơ sở để xác định các mục tiêu, nội dung, hoạt động, phương pháp,... mà người dạy cần phải căn cứ vào đó để tiến hành các hoạt động giảng dạy và giáo dục (lấy người học làm trung tâm).” (Trần Thị Mai Hương, 2022).

Hay nói cách khác, dạy học phát triển năng lực cho đối tượng sinh viên trường đại học là làm thay đổi theo hướng tích cực (tăng cường và nâng cao) khả năng của bản thân thông qua quá trình học tập, rèn luyện để thực thi công việc chuyên môn trong tương lai. Bởi đào tạo sinh viên đại học là đào nghề nghiệp cho các em. Vì thế, trong quá trình đào tạo các trường đại học luôn quan tâm phát triển năng lực từng cá nhân nhằm thích ứng với công việc, nghề nghiệp tương lai, đúng như tác giả Nguyễn Thị Hà (2017) khẳng định: *“Quá trình hình thành, nâng cao khả năng thực hiện công việc nghề nghiệp của con người, tức là hướng tới đầu ra (người học sau quá trình đào tạo).”*

Như vậy, dạy học theo định hướng phát triển năng lực là phát huy được khả năng của người học về kiến thức, kỹ năng, thái độ và trao quyền để họ tự đưa ra quyết định về trải nghiệm, khám phá trong hoạt động học tập, nghiên cứu, từ đó hình thành nên phẩm chất, nhân cách cho bản thân người học.

Phương pháp thuyết trình nhóm là một trong những phương pháp dạy học thuộc mô hình dạy học theo định hướng phát triển năng lực đã được các nước trên thế giới áp dụng rất phổ biến trong đào tạo, nhất là đối tượng sinh viên ở bậc đại học. Theo Barbara Gross (1993), phương pháp thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên *“học được nhiều hơn và nhớ lâu hơn so với các hình thức dạy học khác”*. Bên cạnh đó, *“sử dụng phương pháp thuyết trình nhóm trong lớp học sẽ tạo cơ hội cho người học sử dụng ngoại ngữ để giao tiếp với nhau một cách tự nhiên nhất.”* (Apple & Kikuchi, 2007).

Còn ở Việt Nam, trước đây, nhắc đến phương pháp thuyết trình, người ta thường nghĩ đến một trong những phương pháp dạy học truyền thống được người thầy sử dụng để giảng dạy trên lớp. Tuy nhiên, trong xu hướng đổi mới phương pháp dạy học hiện nay thì có sự thay đổi, đó là phương pháp thuyết trình nhóm, tức là hướng đến người học và được nhóm người học cùng tham gia để khám phá, chia sẻ, chiếm lĩnh tri thức. Vì thế, thuyết trình nhóm là phương pháp học tập của một nhóm sinh viên cùng khai thác, tìm hiểu về một chủ đề đã được chuẩn bị trước khi lên lớp do giảng viên giao nhiệm vụ theo từng chương, bài của học phần nhằm *“trình bày bằng lời trước nhiều người về một vấn đề nào đó nhằm cung cấp thông tin hoặc thuyết phục, gây ảnh hưởng đến*

người nghe.” (Dương Thị Liễu, 2011, tr.7). Nhờ thực hiện phương pháp thuyết trình nhóm sẽ giúp cho bản thân sinh viên chủ động trong việc tìm tòi, nghiên cứu bài học như đọc các tài liệu, giáo trình, làm bài tập,... nhằm đào sâu, mở rộng các vấn đề của bài học. Từ đó giúp người học phát triển được năng lực của bản thân đáp ứng theo yêu cầu đổi mới giáo dục và đào tạo hiện nay.

Có thể khẳng định, phương pháp thuyết trình nhóm đóng vai trò, ý nghĩa hết sức quan trọng trong đào tạo đại học, bởi phương pháp này sẽ hình thành các kỹ năng cần thiết để giúp sinh viên cùng nhau tìm tòi nghiên cứu, khám phá cũng như bộc lộ suy nghĩ, hiểu biết của mình về kiến thức bài học, đồng thời còn là cơ hội để sinh viên rèn luyện và trau dồi khả năng trình bày trước đám đông. Từ đó nhằm giúp cho các em truyền tải được thông tin kiến thức bài học đến các bạn trong lớp, đồng thời trau dồi được các kỹ năng như thuyết trình, giao tiếp và thể hiện sự tự tin của bản thân để thích ứng cũng như xử lý mọi tình huống trong đời sống.

Về điều kiện thực hiện phương pháp thuyết trình nhóm thì cần phải đảm bảo các yếu tố sau:

- Số lượng nhóm cần được phân chia đồng đều từ 4 đến 5 người, tránh tình trạng có nhóm quá đông, hoặc ngược lại có nhóm lại quá ít mà ảnh hưởng đến trách nhiệm của từng thành viên.

- Các chủ đề đặt ra phải rõ ràng, đảm bảo được các ý để triển khai.

- **Các nhóm cần xác định đúng mục tiêu, nhiệm vụ và nội dung chủ đề, cần tránh việc lạc chủ đề.**

- Nội dung trình bày phải chặt chẽ, đảm bảo các ý, tránh lan man, hay trùng ý.

- Thiết kế trình chiếu hỗ trợ cho hoạt động thuyết trình phải đảm bảo đúng kỹ thuật và có lời cuốn, hấp dẫn.

- Thời gian thuyết trình nhóm cần đảm bảo đúng yêu cầu.

- Mỗi thành viên phải thể hiện phong thái thoải mái, tự tin.

- Có câu giao lưu với người nghe nhằm tạo sự tương tác với nhóm.

Về quy trình thực hiện phương pháp thuyết trình nhóm phải đảm bảo từ khâu chuẩn bị trước khi lên lớp và cả khi thực hiện trên lớp.

Về đánh giá kết quả đối với việc thực hiện

phương pháp thuyết trình nhóm thì cần đảm bảo tính khách quan, tránh thiên vị, hoặc tránh hình thức, qua loa.

Trường Đại học Bạc Liêu là trường đại học công lập, nằm ở gần cuối vùng trời Tổ quốc. Trường được thành lập theo Quyết định số 1558/QĐ-TTg ngày 24/11/2006 của Thủ tướng Chính phủ. Với sứ mạng đào tạo nguồn nhân lực trình độ cao, đa lĩnh vực, nghiên cứu khoa học và cung cấp các dịch vụ cộng đồng, góp phần phát triển kinh tế – xã hội của tỉnh nhà nói riêng, vùng Bán đảo Cà Mau nói chung.

Sinh viên của Trường Đại học Bạc Liêu đa số sinh sống thuộc vùng sâu, vùng xa của các tỉnh Bạc Liêu, Sóc Trăng và Cà Mau nên các em còn nhút nhát khi trình bày trước đám đông cũng như chưa quen với môi trường học tập ở bậc đại học. Vì vậy, việc áp dụng phương pháp thuyết trình nhóm trong dạy học sẽ là yêu cầu hết sức cần thiết và tích cực nhằm giúp người học phát triển được năng lực của bản thân cũng như góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của nhà trường theo yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học hiện nay.

2. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện bài viết, người viết sử dụng các phương pháp nghiên cứu lý luận như phân tích, khái quát hóa,... các nghiên cứu có liên quan đến vấn đề năng lực và dạy học theo định hướng phát triển năng lực cho người học cũng như phương pháp thuyết trình nhóm. Trên cơ sở lý luận, người viết còn dựa vào thực tiễn giảng dạy để khảo sát sinh viên, giảng viên ở tại đơn vị, từ đó đề xuất một số giải pháp dạy học theo định hướng phát triển năng lực thông qua phương pháp thuyết trình nhóm cho sinh viên ở Trường Đại học Bạc Liêu.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Kết quả khảo sát về phương pháp thuyết trình nhóm

3.1.1. Đối với sinh viên Trường đại học Bạc Liêu

Để làm rõ việc dạy học theo định hướng phát triển năng lực thông qua phương pháp thuyết trình nhóm cho sinh viên Trường Đại học Bạc Liêu, người viết đã thực hiện khảo sát 80 sinh viên của 04 Khoa: Khoa Sư phạm, Khoa Kinh tế, Khoa Nông nghiệp, Khoa Công nghệ thông tin. Mỗi khoa có 20 sinh viên với kết quả như sau:

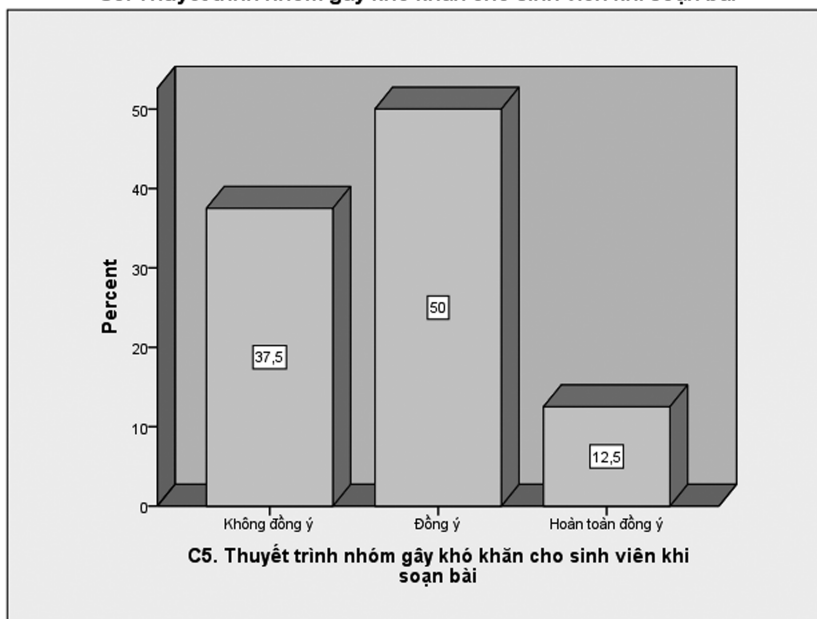
Bảng 1: Kết quả khảo sát sinh viên về phương pháp thuyết trình nhóm

	C1. Trong quá trình dạy học, giảng viên thường xuyên yêu cầu thuyết trình nhóm.	C2. Giảng viên có hướng dẫn về cách thuyết trình nhóm.	C3. Thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên cùng hợp tác làm việc và biết cách phân chia nhiệm vụ.	C4. Thuyết trình nhóm giúp cho chủ động tìm hiểu kiến thức.	C5. Thuyết trình nhóm gây khó khăn cho sinh viên khi soạn bài.	C6. Thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên tăng khả năng sử dụng công nghệ thông tin phục vụ cho việc học.	C7. Thuyết trình nhóm làm cho giờ học trở nên sinh động.	C8. Thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên tự tin hơn.	C9. Thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên tuân thủ làm bài soạn đúng hạn.	C10. Thái độ yêu thích của sinh viên đối với phương pháp thuyết trình nhóm.
Hợp lệ	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Mất tích	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nghĩa là	3,3750	3,3125	3,3750	3,6250	2,7500	3,3125	3,5000	3,3750	3,1250	3,3750
Tiêu chuẩn lỗi trung bình	,05447	,05215	,05447	,05447	,07442	,05215	,05625	,05447	,07830	,05447
Trung bình	3,0000	3,0000	3,0000	4,0000	3,0000	3,0000	3,5000	3,0000	3,0000	3,0000
Cách thức	3,00	3,00	3,00	4,00	3,00	3,00	3,00 ^a	3,00	3,00	3,00
Tiêu chuẩn đồ lệch phương sai	,48718	,46644	,48718	,48718	,66561	,46644	,50315	,48718	,70036	,48718
	,237	,218	,237	,237	,443	,218	,253	,237	,491	,237
Phạm vi	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00
Tối thiểu	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Tối đa	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Tổng	270,00	265,00	270,00	290,00	220,00	265,00	280,00	270,00	250,00	270,00

Từ kết quả khảo sát trên cho thấy sinh viên chọn mức thường xuyên, rất thường xuyên cũng như mức đồng ý và hoàn toàn đồng ý với các tiêu chí của 10 câu hỏi đặt ra đều đạt tỉ lệ từ 50% trở lên. Điều này chứng tỏ, phương pháp thuyết trình nhóm đã được giảng viên áp dụng thường xuyên trong quá trình dạy học cũng như phương pháp

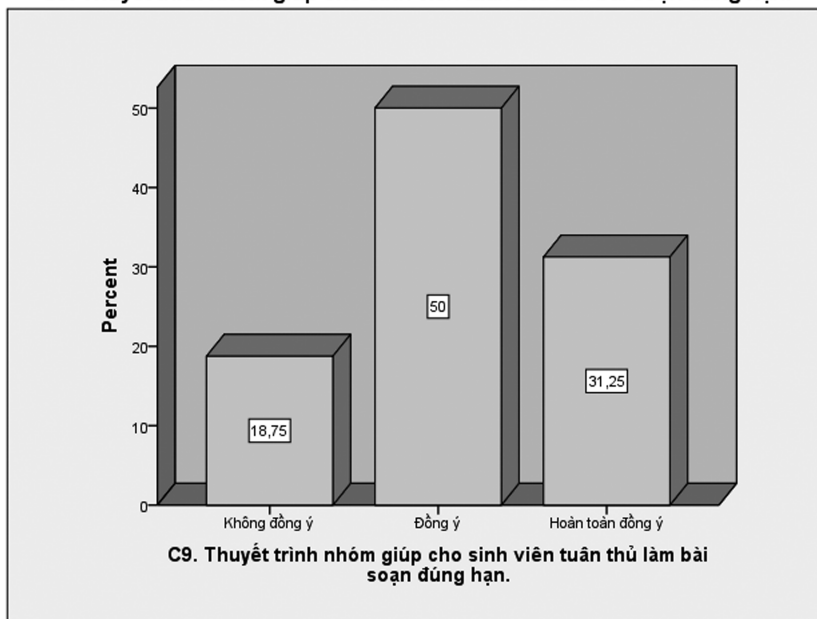
này có tác dụng lớn trong việc phát huy được năng lực của người học. Vì thế, phần lớn các em đồng ý và yêu thích đối với phương pháp thuyết trình nhóm. Tuy nhiên, phương pháp thuyết trình nhóm cũng gây không ít khó khăn cho sinh viên trong quá trình thực hiện, nên ở câu hỏi 5 số lượng không đồng ý, chiếm tỉ lệ đến 37,5%.

C5. Thuyết trình nhóm gây khó khăn cho sinh viên khi soạn bài

Từ đó dẫn đến có một số sinh viên chưa hoàn thành đúng hạn theo yêu cầu của giảng viên cho nên ở câu hỏi số 9, tỉ lệ không đồng ý là 18,8%.

C9. Thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên tuân thủ làm bài soạn đúng hạn.

Vì vậy, để dạy học phát triển năng lực thông qua phương pháp thuyết trình nhóm cho sinh viên Trường Đại học Bạc Liêu đạt hiệu quả cao hơn nữa thì cần có những giải pháp mang tính khả thi và hiệu quả hơn nữa.

3.1.2. Đối với giảng viên Trường Đại học Bạc Liêu

Bên cạnh lấy ý kiến sinh viên các Khoa ở Trường Đại học Bạc Liêu, người viết còn thực hiện khảo sát 40 giảng viên ngẫu nhiên của các Khoa trong Trường với kết quả như sau:

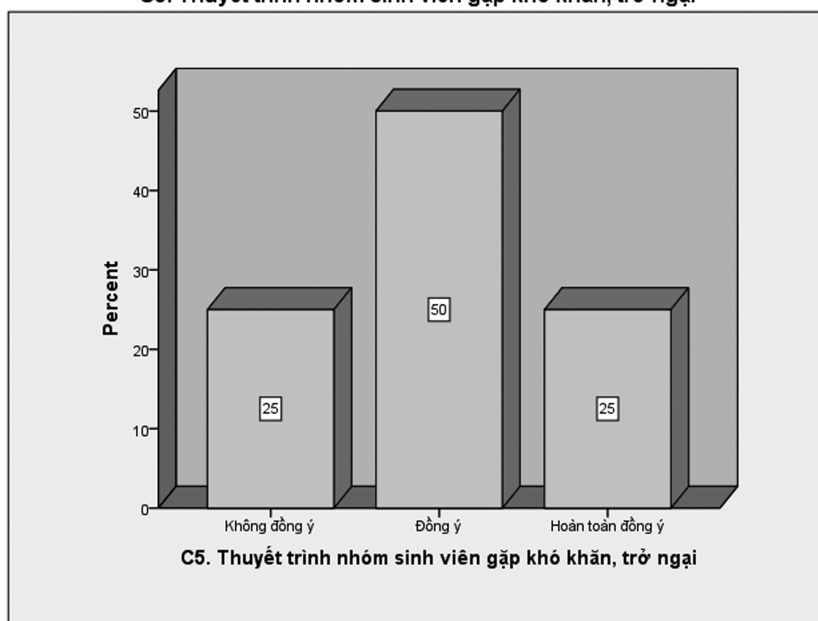
Bảng 2: Kết quả khảo sát giảng viên về phương pháp thuyết trình nhóm

	C1. Trong quá trình dạy học, thầy cô thường xuyên yêu cầu sinh viên thuyết trình nhóm.	C2. Theo thầy cô, trong dạy học hiện đại, phương pháp thuyết trình nhóm đóng vai trò quan trọng.	C3. Thầy cô có hướng dẫn về cách thuyết trình nhóm cho sinh viên.	C4. Thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên cùng hợp tác làm việc và biết cách phân chia nhiệm vụ.	C5. Thuyết trình nhóm sinh viên gặp khó khăn, trở ngại.	C6. Thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên tăng khả năng sử dụng công nghệ thông tin phục vụ cho việc học.	C7. Thuyết trình nhóm làm cho giờ học trở nên sinh động.	C8. Thuyết trình nhóm thể hiện được ý nghĩ, trình bày lưu loát, phát huy được năng lực giao tiếp trước đám đông của sinh viên.	C9. Thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên quản lý tốt về mặt thời gian.	C10. Thái độ yêu thích của sinh viên đối với phương pháp thuyết trình nhóm.
Hợp lệ	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Mất tích	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nghĩa là	3,2500	3,0000	3,1250	3,1250	3,0000	3,0000	3,0000	3,1250	2,8750	3,0000
Tiêu chuẩn lỗi trung bình	,06934	,00000	,05296	,09599	,11323	,00000	,08006	,05296	,05296	,11323
Trung bình	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000
Cách thức	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Tiêu chuẩn đồ lệch phương sai	,43853	,00000	,33493	,60712	,71611	,00000	,50637	,33493	,33493	,71611
	,192	,000	,112	,369	,513	,000	,256	,112	,112	,513
Phạm vi	1,00	,00	1,00	2,00	2,00	,00	2,00	1,00	1,00	2,00
Tối thiểu	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	3,00	2,00	3,00	2,00	2,00
Tối đa	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	3,00	4,00
Tổng	130,00	120,00	125,00	125,00	120,00	120,00	120,00	125,00	115,00	120,00

Từ kết quả khảo sát trên cho thấy, trong quá trình dạy học theo yêu cầu đổi mới, giảng viên cũng rất quan tâm và thường xuyên sử dụng phương pháp thuyết trình nhóm nhằm phát triển năng lực cho người học, nâng cao chất lượng đào tạo. Vì thế, với các tiêu chí của 10 câu hỏi đặt ra, giảng viên đều chọn mức thường xuyên, rất thường xuyên cũng như mức đồng ý và hoàn toàn đồng ý đều đạt tỉ lệ từ 62% trở lên. Với kết quả này, chứng tỏ trong quá trình dạy học, giảng viên luôn chú ý sử dụng phương pháp thuyết trình nhóm để phát huy vai trò

tích cực của người học (cá nhân, nhóm) cũng như giúp cho giờ dạy học sôi động, hiệu quả hơn, đồng thời nhằm thay đổi lối dạy học truyền thống một chiều, áp đặt, nhằm chấn hưng như trước đây. Tuy nhiên, trong quá trình áp dụng phương pháp thuyết trình nhóm thì vẫn còn vướng mắc một số khó khăn nhất định. Cụ thể, khi phân chia nhóm vẫn có một số trường hợp sinh viên trong nhóm không hợp tác với nhau để thực hiện mà đùn đẩy trách nhiệm cho một cá nhân, cho nên dẫn đến số lượng ý kiến không đồng ý ở câu 5 vẫn còn chiếm tỉ lệ 12,5%.

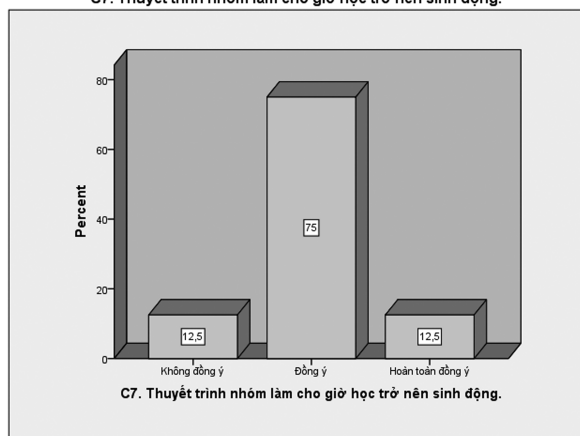
C5. Thuyết trình nhóm sinh viên gặp khó khăn, trở ngại

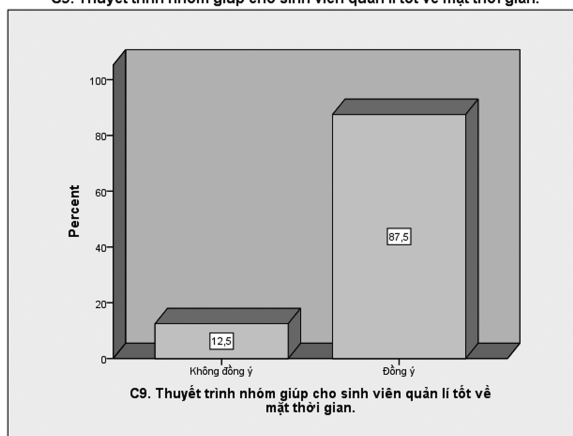
Ngoài ra, trong quá trình làm việc nhóm, các em chưa biết cách kết nối, hợp tác để cùng nhau học tập tiến bộ. Từ đó dẫn đến tình trạng, các thành viên thực hiện còn rời rạc, không ăn khớp

với nhau và trở nên lúng túng, làm cho giờ học mất đi sinh động, lôi cuốn cũng như không quản lí thời gian trình bày, vì thế số lượng ý kiến không đồng ý ở hai câu hỏi 7 và 9 đều có tỉ lệ 12,5%.

C7. Thuyết trình nhóm làm cho giờ học trở nên sinh động.

C9. Thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên quản lí tốt về mặt thời gian.

Nhìn chung, mặc dù việc vận dụng phương pháp thuyết trình nhóm trong dạy học vẫn còn có những hạn chế nhỏ nhưng phương pháp này đã đáp ứng được yêu cầu của công cuộc đổi mới phương pháp dạy học hiện nay nhằm phát huy được năng lực của người học trong việc khám phá kiến thức và kĩ năng vận dụng kiến thức vào nghề nghiệp tương lai cũng như góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của đơn vị.

3.2. Đánh giá phương pháp thuyết trình nhóm

3.2.1. Đối với sinh viên

3.2.1.1. Ưu điểm

- Các thành viên trong nhóm có ý thức hợp tác, hỗ trợ với nhau để thực hiện bài thuyết trình. Từ đó mỗi thành viên sẽ phát huy được năng lực của bản thân nhờ học hỏi lẫn nhau theo phương châm “*Học thầy không tày học bạn.*” (Tục ngữ).

- Phương pháp thuyết trình nhóm giúp cho sinh viên trở nên mạnh dạn và hăng hái hơn, không còn e ngại, nhút nhát, bởi các em luôn tự tin khi trình bày vấn đề trước đám đông, nhất là sinh viên năm thứ Ba và năm thứ Tư.

- Trong quá trình thực hiện thuyết trình nhóm, mỗi thành viên đều thể hiện được khả năng giao tiếp cũng như phát triển được ngôn ngữ của bản thân.

3.2.1.2. Nhược điểm

- Mỗi nhóm được phân công từ 3 đến 5 người nhưng lại không có kế hoạch làm việc rõ ràng dẫn tới đùn đẩy trách nhiệm lẫn nhau, cho nên chỉ có 1 hoặc 2 người thực hiện làm cho bài soạn trở nên đơn điệu, thiếu các ý và chưa thật sự phong phú.

- Do không có sự hợp tác chuẩn bị trước nên các thành viên khi lên trình bày thì chỉ quan tâm đến phần của mình mà không có sự kết nối với nhóm khiến tổng thể bài thuyết trình trở nên rời rạc, khó hiểu.

- Cũng do không chuẩn bị kỹ nên khi trình bày, các thành viên chưa thật sự chủ động, tự tin nên chỉ cầm giấy, hay mang giáo trình lên đọc cho xong mà không quan tâm đến thầy cô bạn bè đang theo dõi. Ngoài ra, có thành viên còn đọc vấp, không chạy chữ, bỏ sót ý,...

- Có không ít bài soạn thuyết trình nhóm còn sai ý, không đúng yêu cầu đề ra.

- Về phần thiết kế trình chiếu nhiều nhóm thực hiện còn sơ sài, thiếu đầu tư của nhóm.

- Có nhóm bê nguyên si những nội dung trong bài giảng của thầy cô lên để đọc trước lớp mà không có đầu tư, chuẩn bị của nhóm.

- Bài thuyết trình còn dài dòng, gây cho người nghe cảm giác nhàm chán, buồn ngủ.

- Do chưa quen làm việc nhóm, nhất là sinh viên năm Nhất nên các em thường gặp nhiều khó khăn trong việc lên kế hoạch, phân chia nhiệm vụ và phối hợp với nhau cùng thực hiện thuyết trình,...

3.2.2. Đối với giảng viên

3.2.2.1. Ưu điểm

- Triển khai và giao nhiệm vụ cho các nhóm về chủ đề từng bài học, chương và cả học phần để các nhóm chủ động soạn bài thuyết trình.

- Thông qua phương pháp thuyết trình nhóm, giảng viên phát huy và đánh giá được năng lực của từng nhóm và cá nhân người học.

- Giảng viên còn đánh giá đúng được khả năng, năng lực làm việc của mỗi nhóm.

- Thông qua phương pháp thuyết trình

nhóm, giảng viên còn tạo cơ hội cho các nhóm thể hiện được sự sáng tạo riêng trong việc thể hiện phong thái, cách trình bày, cách tương tác với các nhóm khác trong lớp,... cũng như tạo cho giờ dạy học trên lớp trở nên sinh động, hấp dẫn, tránh việc giảng dạy truyền thống đơn điệu, nhàm chán.

3.2.2.2. Nhược điểm

- Có một số giảng viên cứ để mặc cho các nhóm tự do thuyết trình đến hết tiết rồi ra về. Vì thế, giảng viên không có thời gian để đánh giá, nhận xét cũng như định hướng kiến thức, kỹ năng cho các em.

- Một số giảng viên còn thiên vị, đánh giá chưa công bằng giữa các nhóm, hay từng cá nhân sinh viên

- Trong quá trình thực hiện phương pháp thuyết trình nhóm, một số giảng viên không chú ý quy định thời gian cho mỗi nhóm dẫn đến tình trạng mất nhiều thời gian của lớp, hoặc có nhóm thực hiện lại quá ngắn không đảm bảo yêu cầu.

- Một số giảng viên không nhận xét, đánh giá kỹ vấn đề, không đặt câu hỏi để sinh viên mở rộng, tìm hiểu sâu vấn đề cũng như không sâu chuỗi, kết nối lại các chủ đề của bài học làm cho người học khó hiểu, khó nắm bắt kiến thức một cách toàn diện.

3.3. Giải pháp dạy học phát triển năng lực của sinh viên Trường Đại học Bạc Liêu thông qua phương pháp thuyết trình nhóm

3.3.1. Hoạt động chuẩn bị thuyết trình nhóm trước khi lên lớp

- Trước khi lên lớp, giảng viên phải gửi đề cương, bài giảng cho lớp trưởng thông qua mail, zalo... để phổ biến đến cả lớp nhằm giúp cho sinh viên có thời gian để chuẩn bị và nghiên cứu kỹ trước nội dung của học phần cũng như từng bài học.

- Khi lên lớp buổi đầu tiên, giảng viên giao nhiệm vụ cụ thể cho mỗi nhóm. Việc chia nhóm có thể phân chia theo dãy bàn từ 3 – 5 người. Hoặc để các em tự phân chia theo sự thân quen, hiểu nhau mà phối hợp một cách ăn ý nhất. Khi các nhóm đã nhận nhiệm vụ soạn bài thuyết trình theo từng chủ đề thì giảng viên cần nói rõ về vai trò, ý nghĩa của phương pháp thuyết trình nhóm cũng như hướng dẫn kỹ cách thức thực hiện bài soạn nhằm giúp cho các nhóm trình bày đạt được yêu cầu và hiệu quả nhất.

- Giảng viên yêu cầu mỗi nhóm chọn ra trưởng nhóm và trưởng nhóm sẽ có nhiệm vụ phân công cho từng thành viên theo kế hoạch để thực hiện công việc cụ thể tránh tình trạng đùn đẩy trách nhiệm lẫn nhau, đồng thời còn có vai trò giám sát chặt chẽ quá trình thực hiện của mỗi thành viên cũng như dung hòa được các ý kiến khác nhau để đảm bảo việc thực hiện soạn bài thuyết trình đúng tiến độ thời hạn được giao. Ngoài ra, nhóm trưởng còn có nhiệm vụ tổ chức cho nhóm tập dượt trước để cùng nhau đóng góp ý kiến, chỉnh sửa bài thuyết trình sao cho hoàn thiện nhất.

- Vì thực hiện bài thuyết trình sẽ được cộng điểm chung cho cả nhóm nên giảng viên nhắc nhở các thành viên trong nhóm đều phải có

ý thức trách nhiệm và biết hỗ trợ, giúp đỡ lẫn nhau như góp ý, bổ sung ý kiến và chỉnh sửa để bài thuyết trình được hoàn thiện, tránh đùn đẩy cho một cá nhân. Điều đáng lưu ý là các thành viên trong nhóm khi làm việc cần tránh tình trạng bất đồng quan điểm, gây tranh cãi không đáng có mà cần biết lắng nghe, tôn trọng nhau để tìm cách tháo gỡ vướng mắc cũng như giải quyết những xung đột, sự hiểu nhầm, từ đó giúp cho các thành viên hiểu nhau hơn và gắn kết nhằm thực hiện tốt bài thuyết trình.

- Khi phân công nhiệm vụ cho từng nhóm, giảng viên cần đưa ra cách nhận xét, đánh giá đối với nhóm thuyết trình. Cụ thể, mỗi nhóm khi thực hiện bài thuyết trình xong thì các nhóm khác lắng nghe phải có nhiệm vụ nhận xét, đánh giá nhưng

Bảng 3: Tiêu chí đánh giá đối với nhóm thuyết trình

Chủ đề	Cách trình bày	Bài soạn thuyết trình trên giấy	Bài soạn thuyết trình trên phần mềm
Bài thuyết trình đúng chủ đề được giao	- Phong cách tự tin. - Có sự tương tác với người nghe. - Giọng trình bày rõ ràng, mạch lạc. - Sử dụng từ ngữ, ngôn ngữ cử chỉ phù hợp. - Hợp tác, kết nối giữa các thành viên.	- Nội dung + Đúng chủ đề. + Đảm bảo các ý. + Độ sâu các ý. + Dẫn chứng đủ, đúng và thuyết phục. - Hình thức + Đúng quy cách dẫn nhập, nội dung, kết luận. + Diễn đạt trôi chảy. + Không sai lỗi chính tả, vi tính.	- Nội dung + Đúng chủ đề. + Đảm bảo đầy đủ các ý. + Độ sâu các ý. - Hình thức + Đúng quy cách. + Sáng tạo trong trình bày, trang trí, màu sắc, video. + Không sai lỗi chính tả, vi tính.

cần dựa trên các tiêu chí như sau:

Từ những tiêu chí trên sẽ giúp cho nhóm nghe biết cách nhận xét cụ thể, rõ ràng, phản ánh đúng thực tế của nhóm bạn thuyết trình, đồng thời nhằm tránh tình trạng cả nể, sợ mất lòng mà chỉ nhận xét, đánh giá qua loa, hay chủ yếu là khen ngợi, không dám chỉ ra những mặt hạn chế.

3.3.2. Thực hiện phương pháp thuyết trình nhóm khi lên lớp

- Khi nhóm sinh viên thực hiện phương pháp thuyết trình trên lớp thì trưởng nhóm có vai trò điều phối cho các thành viên lần lượt trình bày bài soạn. Cụ thể, trưởng nhóm có nhiệm vụ giới thiệu các thành viên của nhóm, chủ đề thuyết trình,... Sau khi các thành viên của nhóm thuyết trình xong thì trưởng nhóm đứng ra gợi ý để các nhóm nghe thảo luận, đánh giá, góp ý. Ngoài ra,

khi các nhóm nghe đặt câu hỏi trao đổi thì trưởng nhóm sẽ có nhiệm vụ phân công các thành viên phụ trách từng vấn đề để nhanh chóng thảo luận và giải đáp cho các nhóm nghe.

- Điều cần lưu ý đối với nhóm tham gia thuyết trình, các thành viên cần chú ý việc trang phục cho chỉnh tề, thái độ nghiêm túc, tránh tình trạng ăn mặc luộm thuộm gây phản cảm, hay có thái độ đùa cợt làm mất đi không khí nghiêm túc trong giờ học. Ngoài ra, nhóm thuyết trình cần phải có sự tương tác tốt với người nghe, đồng thời phải đảm bảo đúng thời gian quy định.

- Đối với các nhóm nghe, trước khi lên lớp, các em không chỉ chuẩn bị cho bài soạn thuyết trình của nhóm mình mà còn phải nghiên cứu kỹ các chủ đề của nhóm khác để trao đổi, chất vấn. Khi nhóm bạn thuyết trình, thì nhóm cần chú ý

theo dõi để nhận xét, đánh giá và đặt câu hỏi về những vấn đề cần mở rộng, đào sâu, hoặc chưa hiểu. Khi đánh giá, nhận xét nhóm thuyết trình thì cần bám sát theo các yêu cầu mà giảng viên đã đề ra, tránh tình trạng nhận xét lan man không đúng trọng tâm. Điều đáng lưu ý là khi nhận xét thì phải có cả ưu điểm và hạn chế vì thực tiễn có không ít sinh viên rất ngại và chậm, sợ mất lòng bạn, hoặc giả là lo đến nhóm mình thuyết trình thì nhóm bạn lại tìm cách bắt bẻ nhiều, cho nên, các em tránh né chỉ nêu lên mặt ưu điểm mà không chỉ ra mặt hạn chế cũng như không đặt câu hỏi, nếu có thì đặt những câu hỏi cũng thật dễ đã có ngay trong bài giảng, giáo trình.

- Đối với giảng viên, trong khi nhóm sinh viên thuyết trình thì phải chú ý theo dõi để có những nhận xét, đánh giá xác đáng. Sau khi sinh viên các nhóm nhận xét, đánh giá nhóm thuyết trình xong thì giảng viên lưu ý xem các nhóm nhận xét, đánh giá chính xác, đầy đủ, khách quan và công tâm hay chưa. Do đó, giảng viên cần tạo không khí thoải mái để nhóm thuyết trình và các nhóm nghe có sự tương tác, trao đổi nhằm mang lại hiệu quả cao trong giờ học. Nếu như nhóm thuyết trình thực hiện tốt thì giảng viên phải tuyên dương, khen ngợi để khích lệ tinh thần các thành viên của nhóm. Sau đó, giảng viên cần chốt lại các vấn đề trọng tâm của bài thuyết trình cũng như bổ sung những kiến thức mà nhóm thuyết trình còn thiếu, hạn chế, đồng thời cho điểm và công bố

trước lớp để vừa động viên tinh thần vừa giúp cho sinh viên nỗ lực phấn đấu thuyết trình nhóm lần sau tốt hơn nữa. Tuy nhiên, điều cần lưu ý, trong khi nhận xét, đánh giá, giảng viên phải khéo, tránh dùng những lời lẽ nặng nề vừa phản giáo dục vừa làm mất ý chí, tinh thần của cả nhóm cũng như các nhóm khác trong lớp.

4. Kết luận

Trong phương pháp dạy học hiện đại theo định hướng phát triển năng lực người học thì thuyết trình nhóm là phương pháp không thể thiếu. Tuy nhiên, mỗi phương pháp dạy học đều có ưu và nhược riêng. Do đó, người dạy giỏi là phải luôn biết vận dụng, phát huy những ưu điểm cũng như hạn chế tối đa những nhược điểm của phương pháp đó để mang lại hiệu quả cao cho giờ dạy học, đó mới là nghệ thuật.

Có thể khẳng định, việc áp dụng phương pháp thuyết trình nhóm đối với sinh viên Trường Đại học Bạc Liêu là cần thiết, bởi nó không chỉ định hướng phát triển được năng lực cho sinh viên trong quá trình học tập, cũng như góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của nhà trường mà còn đáp ứng theo yêu cầu đổi mới giáo dục và đào tạo hiện nay. Đương nhiên, trong quá trình dạy học, phương pháp thuyết trình nhóm không phải là độc tôn mà giảng viên cần phải linh hoạt, phối hợp với các phương pháp dạy học khác sao cho phù hợp nhằm giúp giờ dạy học trở nên đa dạng, sinh động để phát huy được tính hiệu quả và chất lượng đào tạo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Apple, M., & Kikuchi, K. (2007). *Practical PowerPoint group projects for the EFL classroom*.
 Barbara Gross Davis (1993), *Tools for Teaching*, Handbook, United States, tr147.
 Boyatzis, R.E., 1982. *The Competent Manager: A Model for Effective Performance*. New York: John Wiley and Sons, Inc.
 Bộ Giáo dục và đào tạo (2018), Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể.
 Chính phủ (2015), *Quyết định số 404/QĐ-TTg về đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông*.
 Dương Thị Liễu (2011), *Kỹ năng thuyết trình*, NXB ĐH Kinh tế quốc dân.
 Đảng Cộng sản Việt Nam, Ban Chấp hành Trung ương khóa XI (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW*.
 8. Lucia, A. D., and Lepsinger, R., 1999. *Art & science of competency models*: Jossey-Bass San Francisco, CA.
 Lại Thế Luyện (2021), *Kỹ năng thuyết trình và làm việc nhóm*. Trường Đại học Tài Chính, TP. HCM.
 McClelland, D.C., 1973. *Testing for competence rather than for "intelligence"*. American Psychologist. 28(1): 1-14.

Hoàng Phê (2002), *Từ điển tiếng Việt*, NXB Đà Nẵng.

Quốc hội khóa XIII (2014), *Nghị quyết số 88/2014/QH13*.

Vũ Dũng (2008), *Từ điển Tâm lý học*, NXB Từ điển Bách khoa.

Nguyễn Thị Hà (2017, ngày 19 tháng 12), *Tăng cường đào tạo, bồi dưỡng năng lực nghề nghiệp cho sinh viên trong các trường sư phạm là chuẩn bị nguồn lực đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục*.

<https://poi.htu.edu.vn/poi.htu.edu.vn/poi.htu.edu.vn/nghien-cuu>.

Trần Thị Mai Hương (2022, ngày 4 tháng 4), *Phương pháp giảng dạy theo định hướng phát triển năng lực nghề nghiệp của sinh viên*.

<http://ftf.saodo.edu.vn/nghien-cuu-trao-doi/phuong-phap-giang-day-theo-dinh-huong-phat-trien-nang-luc-nghe-nghiep-cua-sinh-vien-94.html>